

Во Репер ја преземаме одговорноста за информациите што ги објавуваме. Нашата работа треба да им помогне на читателите да разберат што се случува, да ги проверат тврдењата и да донесат сопствен заклучок.

Овој кодекс ги утврдува стандардите за редакцијата и соработниците. Важи за текстовите, насловите, фотографиите, видеата и објавите на каналите што ги уредуваме. Се темели на Кодексот на новинарите на Македонија и ја разработува неговата примена во работата на Репер.

01 Јавен интерес

При изборот и обработката на темите предност имаат прашањата важни за животот на граѓаните, нивните права, безбедноста, здравјето и отчетноста на носителите на моќ. Љубопитноста и бројот на кликови сами по себе не се доволно оправдување за навлегување во нечиј приватен живот.

Кога објавувањето носи ризик од штета, одговорниот уредник ја оценува потребата, можните последици и дали целта може да се постигне со помалку навлегување во туѓите права.

02 Точност и проверка

Пред објавување ги проверуваме клучните факти, имињата, датумите, бројките и контекстот. Користиме оригинални документи и меѓусебно независни извори секогаш кога е можно. Не измислуваме изјави, настани, извори или автори.

Кај вести во развој јасно наведуваме што е потврдено и што останува непознато. Кога информацијата потекнува од еден извор или не може независно да се потврди, тоа го кажуваме. Брзината не го намалува стандардот за проверка.

03 Извори и читателски дојави

Ги наведуваме изворите доволно јасно за читателот да може да ја процени информацијата. Соопштенијата, објавите на социјални мрежи и читателските дојави ги проверуваме пред да ги претставиме како утврдени факти. Официјалниот извор не е ослободен од критичка проверка.

Анонимност одобруваме со уредничка проценка на веродостојноста, мотивите и ризикот за изворот. Идентитетот, кога ни е познат, го штитиме со ограничен пристап. На читателите им ја објаснуваме причината за анонимноста без да го откриеме изворот.

04 Правичност и право на одговор

Пред да објавиме сериозно обвинување бараме одговор од засегнатото лице или институција и оставаме разумно време според сложеноста и итноста на темата. Ако одговор не добиеме, го наведуваме тоа без да го толкуваме молчењето како признание.

Добиениот одговор го пренесуваме верно во релевантниот контекст. Различните ставови ги оценуваме според доказите; непокрепено тврдење не добива иста тежина со проверен факт само за да се создаде привиден баланс.

05 Факти и мислења

Вестите ги разграничуваме од коментарите, колумните и личните ставови. Толкувањата и претпоставките ги означуваме како такви. Цитатите ги пренесуваме верно, а преводите и скратувањата не смеат да ја изменат смислата.

Кај здравствени, научни и финансиски теми внимаваме на стручноста на изворите, квалитетот на доказите и неизвесностите. Не претставуваме недокажани тврдења како утврдени сознанија.

06 Наслови и објави на социјалните мрежи

Насловот, наднасловот, фотографијата и најавата мора да бидат поткрепени со содржината. Не ја преувеличуваме веста и не прикриваме суштински контекст за да поттикнеме клик.

Истите правила важат за известувањата, видеонасловите и објавите на социјалните мрежи. Не пренесуваме непроверено обвинување како факт преку наслов или цитат.

07 Независност и судир на интереси

Уредувачките одлуки ги носи редакцијата според професионалната проценка. Политички, деловни или лични врски не смеат да одредуваат кои факти ќе ги објавиме или премолчиме.

Не прифаќаме пари, подароци, услуги или патувања што влијаат или создаваат разумен сомнеж за влијание врз известувањето. Новинарот му пријавува релевантен личен или финансиски интерес на уредникот; по потреба се иззема од темата, а значајната поврзаност ја соопштуваме на читателите. Доверливи информации не користиме за лична корист.

08 Реклами и спонзорирани содржини

Платените и спонзорираните содржини ги означуваме видливо, на почетокот, со јасна ознака како „Платена објава“ или „Спонзорирана содржина“. Ознаката треба да биде разбирлива и при нивното споделување. Политичкото рекламирање исто така мора да биде препознатливо.

Огласувањето не обезбедува поволно редакциско известување, премолчување факти или отстранување оправдана критика. Кога обработуваме соопштение како вест, јасно го наведуваме изворот; ако објавата е платена, мора да има и ознака за платена содржина.

09 Приватност и лични податоци

Објавуваме само лични податоци што се потребни за разбирање на темата. Матични броеви, приватни адреси, контакти и чувствителни документи ги прикриваме кога нема оправдана потреба да бидат видливи.

Јавната достапност на фотографија, документ или профил не значи автоматска оправданост за негово преземање. При навлегување во приватноста без согласност, уредникот мора да го образложи јавниот интерес и сразмерноста на објавувањето.

10 Деца и лица во ранлива положба

Предност имаат безбедноста, достоинството и најдобриот интерес на детето. Кога е потребна, обезбедуваме согласност од родител или старател и го земаме предвид мислењето на детето. Согласноста не е доволна причина за објавување што може да му наштети.

Не откриваме идентитет на дете жртва на насилство, ниту комбинација од податоци што овозможува негово препознавање. Со особено внимание пристапуваме кон лица изложени на траума, зависност или нееднаков однос на моќ.

11 Криминал и судски постапки

Јасно ја разликуваме пријавата од сомнежот, обвинението и судската одлука. Не прогласуваме некого за виновен пред судска одлука и не го изедначуваме ставот на полицијата или обвинителството со утврдена вина.

Не изложуваме членови на семејството или други неповрзани лица без оправдана релевантност. Кога ќе дознаеме за значаен исход на постапка што сме ја следеле, го објавуваме и, каде што е потребно, ја дополнуваме претходната вест.

12 Трагедии и чувствителни теми

За несреќи, насилство, болест и загуба известуваме со почит кон засегнатите. Не вршиме притисок за изјава и не објавуваме вознемирувачки детали само заради шок. Идентитетот на жртвите на сексуално насилство го штитиме, вклучувајќи ги и посредните начини на препознавање.

При известување за самоубиство не опишуваме методи, конкретни локации или содржина на проштални пораки, не романтизираме и не ја сведуваме причината на еден настан. Кога известуваме за оваа тема, вклучуваме проверени информации за достапна помош и превенција.

13 Недискриминација и достоинство

Не поттикнуваме омраза, насилство или дискриминација. Етничката припадност, верата, полот, сексуалната ориентација, здравствената состојба и другите лични својства ги наведуваме само кога се релевантни.

Кога говорот на омраза е предмет на вест, го објаснуваме критички и го цитираме само во неопходниот обем. Критиката на идеи и јавни постапки не ја заменуваме со навреди или колективна вина.

14 Авторство и визуелни материјали

Ги почитуваме авторските права и ги наведуваме авторот и изворот на преземен материјал. Самото наведување извор не ја заменува дозволата кога таа е потребна. Туѓиот труд не го претставуваме како сопствен новинарски придонес.

Фотографиите и видеата ги проверуваме за потекло, време и место. Архивските снимки, илустрациите и реконструкциите ги означуваме. Обработката и кадрирањето не смеат да ја променат фактичката смисла, а илустративна слика не смее да се претстави како доказ за конкретен настан.

15 Вештачка интелигенција

ВИ може да помага во работата, но секој новинарски производ мора да има суштински човечки придонес, проверка и уредничка одговорност. Не објавуваме целосно генериран новинарски производ без таков придонес.

Кога со ВИ се создава новинарски текст или друг објавен материјал, тоа јасно го означуваме и го објаснуваме нејзиниот придонес. Генерираните слики, аудио и видео ги означуваме непосредно до содржината и не ги претставуваме како автентична снимка од настан.

Не измислуваме цитати или извори со ВИ. Доверливи податоци и идентитети на извори не внесуваме во надворешни алатки без соодветна проценка и заштита.

16 Исправки и ажурирања

Грешките ги проверуваме и исправаме без неоправдано одложување. Секоја измена на објавената содржина ја означуваме јасно. Кај суштинска корекција објаснуваме што било неточно, што е исправено и кога; по потреба објавуваме извинување.

Разграничуваме корекција на грешка од додавање нови информации. Кога грешката е пренесена и на нашите социјални канали, ја исправаме и таму. Отстранувањето содржина е уредничка одлука што ја образложуваме кога тоа не ја загрозува безбедноста или приватноста.

17 Професионално постапување и дигитални канали

При прибирање информации се претставуваме чесно и не заплашуваме или вознемируваме. Тајно снимање или прикривање идентитет бара исклучителна уредничка проценка: значаен јавен интерес, исцрпени помалку наметливи начини и образложена одлука. Кодексот не дава дозвола за незаконско постапување.

На каналите што ги управуваме, кога ќе дознаеме за закани, говор на омраза или објавување туѓи приватни податоци, преземаме мерки за нивно отстранување или ограничување. Не отстрануваме аргументирана критика само затоа што е непријатна за Репер.

18 Одговорност и надградување

За примената на кодексот се одговорни новинарите и уредниците, а одговорниот уредник ја носи крајната редакциска одлука. Новинарот може да одбие задача спротивна на кодексот и да побара уредничко разгледување без притисок.

Читателите можат да пријават грешка или етичка забелешка преку формата за контакт или на info@reper.mk, со линк до објавата и кратко образложение. Приговор за постапувањето го разгледува друг уредник кога е можно. Ако нема друг уредник, тоа го објаснуваме и наведуваме како е донесена одлуката.

Кодексот го преиспитуваме според искуството, предлозите на читателите и развојот на професионалните стандарди. Секоја усвоена верзија ќе има датум и јавно објаснување за значајните промени.